

Айзък Азимов

Всеки – изследовател

Херман Чоунс беше човек на предчувствията. Понякога беше прав. Понякога грешеше – петдесет на петдесет. Все пак, имайки предвид, че разполагаше с цяла вселена от възможности, от която да избереш правилния отговор, петдесет на петдесет съвсем не изглеждаше толкова зле.

Чоунс не винаги беше толкова доволен, колкото можеше да се очаква. Това му костваше голямо усилие. Хората разискват даден проблем, не успяват да достигнат до нищо, след което се обръщат към него и казват:

– Какво мислиш, Чоунс? Включи добрата стара интуиция.

И ако предскаже нещо, което се проваля, излиза, че отговорността за това е изцяло негова.

Работата му като изследовател само правеше нещата още по-лоши.

– Мислиш ли, че тази планета заслужава да се изследва по-подробно? – биха казали те. – Какво мислиш, Чоунс?

Така че беше истинско облекчение да се сдобиеш с място за двама човека за разнообразие (което означава, че следващото пътуване ще бъде до някое място, незаслужаващо особено внимание, и за което никой не се натиска), а на всичко отгоре да имаш Алън Смит за партньор.

Смит беше толкова обикновен, колкото и името му. Първият ден в Космоса той каза на Чоунс:

– Полетата на паметта в твоя мозък се отварят при свръхспециални сигнали. Когато се изправиш пред някакъв проблем, ти си спомнят много незначителни неща, които, може би, ние останалите не сме в състояние да си спомним и да вземем решение. Като наричаш това предчувствие само го караш да изглежда много мистериозно, а то не е.

И казвайки това той плавно приглади косата си назад. Имаше светла коса, която стоеше на главата му като кепе.

Чоунс, чиято коса беше много буйна, а носът му – чип и малко встрани от средата на лицето, каза меко (каквото бе обичайният му тон):

– Аз мисля, че това може би е телепатия.

– Какво? Глупости! – каза Смит подигравателно (каквото бе обичайният му тон). – Учените са изучавали псиониките хиляди години и нищо не са открили. Няма такова нещо като предчувствие. Няма ясновидство. И няма телепатия.

– Да, знам, но размисли върху това. Ако разбере за какво мисли всеки член на една група, обсъждаща нещо – дори и да не знам какво – мога да обединя в едно информацията и да намеря отговор. Аз ще знам повече от всеки отделен индивид в групата, така че ще мога да взема по-

добро решение от останалите... понякога.

– Имаш ли изобщо някакви доказателства за това?

Чоунс обърна меките си кафяви очи към него.

– Само предчувствие.

Те добре се сработваха. Чоунс уважаваше одобряващата практичност на Смит, а Смит се отнасяше снизходително към неговите теории. Те често спореха, но никога не се караха.

Дори когато достигнаха своя обект, представляващ сферично струпване, което никога преди не бе подлагано на енергийните тласъци на създадения от човека атомен реактор, нарастващото напрежение не влоши нещата.

– Чудя се какво правят с всичката тази информация на Земята – каза Смит. – Това понякога ми се струва пълна безсмислица.

– Земята започва да се разширява. Никой не може да каже след колко време човечеството ще трябва да се премести някъде другаде в галактиката, след милион години или повече. Всичката информация, която можем да съберем за отделен свят, ще бъде използвана някой ден – отговори Чоунс.

– Звучиш като наръчник за новобранци към изследователските групи. Мислиш ли, че в това ще има нещо интересно? – Той насочи телескопа, в който близкото вече струпване се беше събрало в центъра като разпилян талк.

– Може би. Имам предчувствие... – Чоунс спря, преглътна, премигна един-два пъти и леко се усмихна. Смит изсумтя.

– Нека да определим местонахождението си по най-близките групи звезди и да минем наслуки през най-плътната. Едно към десет, че ще открием коефициента на Маккомин под 0,2.

– Ще изгубиш – промърмори Чоунс.

Той почувства бързата възбуда от вълнението, което винаги се появяваше щом като им предстоеше да навлязат в някой непознат свят. Това беше най-заразното чувство, което прихващаше стотици младежи всяка година. Младежи, като които и той някога е бил, събиращи се около групите, горящи от желание да видят световите, които техните потомци някой ден ще наричат свой дом, всеки ден изследовател...

Те определиха местоположението си, след което направиха първия си хиперпространствен скок в купа и започнаха да изследват звезди за планетарните системи. Компютрите свършиха своята работа. Информационните файлове нарастваха постоянно и всичко тръгна по задоволителния установен ред – докато на система 23, малко след

приключването на скока, хиператомните мотори на кораба загаснаха.

– Смешно – промърмори Чоунс. – Анализаторите не показват къде е повредата.

Той беше прав. Стрелките трептяха неуверено, без обаче да спрат дори и веднъж за по-дълъг период от време, така че не беше поставена никаква диагноза. И като резултат от това, никакви поправки не можеха да бъдат извършени.

– Никога не съм виждал нещо подобно – изръмжа Смит. – Ще трябва да изключим всичко и да направим диагнозата ръчно.

– Това можем да направим, след като кацнем за по-удобно – каза Чоунс, който вече беше на телескопа. – Няма повреди в обикновените планетарни двигатели и в тази система има две подходящи планети.

– О! Колко подходящи и кои точно?

– Първата и втората от четирите – и двете са снабдени с вода и кислород. Първата е малко по-топла и по-голяма от Земята. Втората е малко по-студена и по-малка. Това достатъчно ли е?

– Живот?

– И на двете. Само растителност.

Смит изсумтя. Това не можеше да изненада никой. На планетите, на които има вода и кислород, растителност се срещаше почти винаги. И, за разлика от животинския свят, растителността можеше да се види с телескоп или, по-точно, със спектроскоп. В която и да е растителна форма са били открити само четири фотохимични пигмента и всеки един от тях можеше да бъде открит по характера на светлината, която отразяваше.

– Растителността и на двете планети е най-малко от хлорофилен тип – каза Чоунс. – Ще бъде съвсем като Земята. Истински домашни условия.

– Коя е по-близо? – попита Смит.

– Номер две и ние вече сме на път към нея. Имам чувството, че ще бъде хубава планета.

– Ще оставя инструментите да решат това. Ако не възразяваш.

Но това като че бе едно от верните предчувствия на Чоунс. Планетата беше с добри условия, със заплетена мрежа от океани, която осигуряваше климат с малки температурни амплитуди. Планинските вериги бяха ниски и заоблени, а разпределението на растителността показваше висока степен на плодородие.

Чоунс беше при управлението, за да приземи кораба. Смит ставаше все по-нетърпелив.

– Какво толкова подбиращ? Всички места са еднакви.

– Търся по-голо място – каза Чоунс. – Няма смисъл да унищожаваме половин хектар растителност.

– И какво, ако я унищожим?

– И какво, ако не я унищожим? – отговори Чоунс и намери голото място, което търсеше.

Едва след като се приземиха, те разбраха част от това на което бяха попаднали.

– Скачащи космически извращения – каза Смит. Чоунс беше изумен. Наличието на животни на една планета беше нещо, което се случваше много по-рядко от наличието на растителност, а присъствието и на интелект беше дори още по-рядко. Но тук, на около половин километър от мястото, където се приземиха, имаше групичка ниски сламени колиби, които очевидно бяха продукт на един примитивен интелект.

– Внимателно – каза смаяно Смит.

– Не мисля, че има някаква опасност – отговори му Чоунс.

Той стъпи на повърхността на планетата с непоколебима увереност. Смит го последва.

Чоунс трудно овладяваше вълнението си.

– Това е невероятно. Никой, никога, преди нас не е докладвал за нещо повече от пещери или преплетени клони на дърво.

– Надявам се, че са безобидни.

– Прекалено миролюбиво е всичко наоколо, за да бъдат нещо друго. Помириши въздуха.

Местността до всички точки на хоризонта, с изключение на ниската верига хълмове, която начупваше правата линия, беше оцветена в успокояващо бледорозово и петна хлорофилна зеленина. В по-близките краища бледорозовото се разпадаше на отделни цветчета, нежни и благоуханни. Само пространството в непосредствена близост с колибите имаше кехлибарен цвят от нещо, което приличаше на житен клас.

Съществата излизаха от колибите, приближавайки се към кораба с колебливо доверие. Те имаха четири крака и наклонено тяло, което беше високо около метър до раменете. Главите им стояха здраво на тези рамене, с изпъкнали очи (Чоунс преброи шест) разположени в кръг и в състояние да извършват и най-затрудняващото самостоятелно движение. (Това сигурно е компенсация за неподвижността на главата, помисли си Чоунс.)

Всяко животно имаше опашка, разделена в края, образуваща две силни разклонения, които държаха вдигнати нагоре. Разклоненията

трептяха учестено и това им придаваше смътно, неясно очертание.

– Хайде – каза Чоунс. – Те няма да ни причинят нищо лошо. Сигурен съм в това.

Животните ги заобиколиха на безопасно разстояние. Опашките им издаваха монотонен бръмчащ звук.

– Може би общуват по този начин – каза Чоунс. – И мисля, че е очевидно, че са вегетарианци. – Той посочи към една от колибите, където седеше един малък представител на вида, дърпайки с опашката си кехлибарен стрък и пъхайки го в устата си също като човек, който смуче захарни петлета на клечка за зъби.

– Човечеството яде марули – каза Смит, – но това не доказва нищо.

Повечето от опашатите същества се повъртяха за момент към мъжете, след което изчезнаха в розово-зеленото пространство.

– Вегетарианци – повтори уверено Чоунс. – Погледни по какъв начин отглеждат основната култура.

Основната култура, както я нарече Чоунс, се състоеше от венче от меки зелени класове, разположени близо до земята. Встрани от центъра на коронката растеше мъхесто стъбло, по което на всеки пет сантиметра се появяваха месести, набраздени с жилки пъпки, които почти пулсираха и изглеждаха като живи. Стъблото завършваше на върха с бледорозовите цветове, които с изключение на цвета, бяха най-земното нещо сред растенията.

Те бяха разположени в редици и колони с геометрична точност. Почвата около всяко едно беше добре разронена и поръсена с непознато вещество, което не можеше да бъде нищо друго освен тор. Тесни пътечки, широки колкото да премине едно от животните, кръстосаха подето, и всяка пътечка беше придружена от тесни улейчета, очевидно за вода.

Сега животните се бяха разпръснали по полето, работейки усърдно, навели глави. Само няколко останаха в непосредствена близост до двамата мъже. Чоунс поклати глава.

– Те са добри стопани.

– Не са лоши – съгласи се Смит. Той се насочи бързо към най-близкия бледорозов цвят и протегна ръка към него. Но на петнадесетина сантиметра от него той беше спрял от кресливия звук и от физическия допир на една опашка до ръката му. Докосването беше внимателно, но твърдо, вмъквайки се между Смит и растението.

Смит се отдръпна.

– Какво в името на... – той почти беше стигнал до бластера си, когато Чоунс каза:

– Няма смисъл да се вълнуваш, успокой се.

Половин дузина от съществата вече се събираха около тях, предлагайки им стъбла от растението, което отглеждаха кротко и внимателно като някои използваша опашките си, а други ги побутваха напред със своите муцуни.

– Доста приятелски са настроени – каза Чоунс. – Откъсването на цветовете може и да е в противоречие с обичаите им. Растенията най-вероятно трябва да се третират по строго определени правила. Всяка култура, която се занимава със селско стопанство, вероятно има обреди за плодородие и само Господ знае какво включват тези обреди. Правилата, според които се извършва отглеждането на растенията, трябва да са много строги, в противен случай нямаше да ги има тези идеално разчертани редици... О, небеса, вкъщи ще паднат, като чуят това.

Бръмченето на опашките отново се усили и съществата, които бяха най-близо до тях се отдръпнаха назад. Друг представител на вида излизаше от голяма колиба в центъра на групата.

– Предполагам, че това е вожда – прошепна Чоунс.

Новопоявилият се напредваше бавно, с високо вдигната опашка и всеки от израстъците ѝ обграждаше малък черен предмет. Когато се приближи на разстояние около метър и половина, опашката му се изви напред.

– Той ни подава тези неща – каза изумен Смит – и, за бога, Чоунс, погледни ги.

Чоунс ги гледате трескаво и едва промълви:

– Това са гамови хиперпространствени насочватели. Тези инструменти струват десетки хиляди долара.

Смит излезе от кораба, след като бе прекарал един час вътре. Той беше много развълнуван и викаше от товарната площадка:

– Те работят, идеални са. Ние сме богати.

– Претърсих колибите им – отвърна му Чоунс. – Не можах да намеря други.

– Не пренебрегвай тези двете. Боже мой, те са толкова валидни, колкото шепя, пълна с пари.

Но Чоунс продължаваше да оглежда, поставил раздразнено ръце на хълбоците си. Три от опашатите същества го придружаваха от колиба в колиба – търпеливо, без да се намесват – но винаги оставаха между него и геометрично подредените бледорозови цветове. И сега го

наблюдаваха с многобройните си очи.

– Това дори е последният модел. Погледни ето тук – каза Смит. Той посочи един изпъкнал надпис, който съобщаваше, че това е модел Х-20, Произведено от „Гамов“, Варшава, сектор Европа.

Чоунс го погледна и каза нетърпеливо:

– Това, което ме интересува, е как да вземем още. Знаем, че тук някъде има и други гамови насочватели, искам и тях. – Страните му бяха почервенели и той дишаше тежко.

Слънцето залязваше. Температурата падна под поносимата. Смит кихна два пъти, след това Чоунс го последва.

– Ще хванем пневмония – каза през нос Смит.

– Трябва да ги накараме да разберат – не се отказваше Чоунс. Той беше хапнал набързо една консерва със свински наденички, беше глътнал едно канче с кафе и беше готов да опита отново.

Той повдигна високо насочвателя и извика: „Още, още“, правейки кръгообразни движения с ръцете си. Посочи единия насочвател, след това другия и след това въображаемите следващи насочватели, наредени пред него. „Още.“

Тогава, след като и последните слънчеви светлини се скриха зад хоризонта, силно бръмчене се разнесе от всички страни на полето, защото всички същества наведоха глави и вдигнаха разклонените си опашки, които така трептяха, че почти не се виждаха в здрача.

– За бога, какво става – едва измърмори Смит. – Хей, погледни цветовете! – И отново кихна.

Бледорозовите цветя видимо изсъхваха. Чоунс крещеше, за да може да се чуе над бръмченето:

– Това може да е резултат от залеза. Знаеш, че цветовете се затварят през нощта. Шумът може да е религиозно честване на това.

Лек допир от опашка но китката му привлече моментално вниманието на Чоунс. Опашката, която беше почувствал, принадлежеше на съществото, което стоеше най-близо до него. Сега тя беше вдигната към небето, по посока на един ярък обект на западния хоризонт. Опашката се накланяше надолу, за да посочи към насочвателя и след това отново се вдигаше към звездата.

– Разбира се – каза развълнувано Чоунс, – близката планета. Другата обитаема планета. Тези неща сигурно са дошли оттам. – Тогава, подсетен от тази мисъл, той извика с внезапна паника: – Хей, Смит, хиператомните двигатели все още не работят.

Смит го погледна объркано, като че и той беше забранил за тях.

След това смънка:

– Забравил съм да ти кажа – всичко е наред.

– Поправил ли си ги?

– Дори не съм ги докосвал. Но когато проверявах насочвателите, използвах хиператомните двигатели и те работеха. Тогава не им обърнах никакво внимание, бях забравил, че нещо не са наред. Както и да е. Нали вече работят.

– Тогава да тръгваме – каза веднага Чоунс. Мисълта за сън изобщо не се появи в съзнанието му.

Нито един от двамата не спа по време на шестчасовото пътуване. Те стояха на управлението в някакъв почти наркотичен унес. Втори път им се наложи да избират голо място, за да се приземят.

Температурите бяха високи и това напомняше за следобедна субтропична жегата. А широка мътна река течеше спокойно край тях. Близкият бряг представляваше втвърдена кал, набразден от множество отвори на дупки. Двата мъже стъпиха на планетарната повърхност и Смит изкрещя прегракнало:

– Чоунс, виж това!

Чоунс проследи сочещата ръка на партньора си и каза:

– Проклет да съм. Същите растения!

Нямате как да се объркат бледорозовите цветове, стъблото с набраздени от жилки пъпки и отдолу коронката от класове. Цветовете отново бяха разположени геометрично, отново личаха внимателното насаждане и отглеждане, напоителните канали. Смит попита:

– Да не би нещо да сме се объркали и да сме се завъртели...

– О, погледни слънцето. Диаметърът му е два пъти по-голям от преди. А виж, ето там.

От най-близките дупки в брега на реката се появиха гладки, светлокафяви гъвкави същества, подобни на змии. Те бяха около тридесет сантиметра в диаметър и около три метра дълги. И двата им края бяха без каквито и да било отличителни белези, еднакво притъпени. По средата на горната им част имаше издутини. Всички издутини, като по даден сигнал, се превърнаха пред очите им в големи овали, разделени на две, за да се образуват лишените от устни уста, които се отваряха и затваряха с такъв шум, като че ли цяла гора сухи клони се удрят помежду си.

Тогава, също като на другата планета, след като любопитството им беше задоволено и страховете им изчезнаха, повечето от съществата се

оттеглиха към внимателно отглежданото поле с растенията.

Смит кихна. Течението, което се получи при изкарването на въздуха срещу ръкава на якето му, вдигна малко прах.

Той го загледа учудено, след това се изтупа и каза:

– По дяловите, целият съм в прах. – Прахта, която махаше от дрехите си се превърна в бледорозова мъгла. – И ти си същият – добави той, тупайки Чоунс.

И двамата закихаха неудържимо.

– Сигурно сме го пренесли от другата планета – каза Чоунс.

– Може да получим някоя алергия.

– Невъзможно.

Чоунс повдигна един от насочвателите и извика към змиевидните същества:

– Имате ли други от тези?

Известно време той не получи никакъв отговор освен шума от плискаща се вода, породен от действията на някои от змиевидните същества, които влизаха в реката и отново се появяваха със сребристи чепки от водни растения, които мушкаха отдолу на тялото си, към някоя скрита уста.

Но тогава едно змиевидно същество, по-дълго от останалите, се приближи, влачейки се но земята с единия притъпен край повдигнат въпросително на около пет сантиметра, движейки се сякаш насам-натам. Главата, която се намираше по средата, отначало се изду леко, след това застрашително се раздели на две със силно изпукване. Там, сгушили се в двете половини, имаше още два насочвателя, пълни копия на първите две. Чоунс каза в екстаз:

– За бога, колко са красиви!

Той пристъпи бързо напред, протягайки ръка към предметите. Издутината, в която стояха, стана по-тънка и се удължи, образувайки нещо подобно на пипала. Те се насочиха към него.

Чоунс се смееше. Това наистина бяха гамови насочватели. Копия, абсолютни копия на първите два. Той ги погали.

– Не ме ли чу? Чоунс, по дяволите, изслушай ме – крещеше Смит.

– Какво? – понита Чоунс.

Той нямаше и бегла представа, че Смит му бе крещял повече от една минута.

– Погледни цветята.

Те се затваряха точно като онези на другата планета. а между редиците змиевидните същества се бяха вдигнали нагоре, крепейки се върху

единия край на тялото си и люлеейки се в странен, неправилен ритъм. Над разстилащата се бледорозова мъгла се виждаха само притъпените им краища.

– Сега не можеш да кажеш, че се затварят заради падането на нощта. Ясен ден е – каза Смит.

Чоунс сви рамене.

– Различни планети, различни растения. Ела! Засега сме взели само два насочвателя, трябва да има още.

– Чоунс, хайде да се прибираме – Смит закрепил здраво крака си в два неподатливи стъбла и силата, с която държеше яката на Чоунс се увеличи. Зачервеното лице на Чоунс се обърна към него с негодувание.

– Какво правиш?

– Приготвям се да те нокаутирам, ако веднага не тръгнеш с мен към кораба.

Чоунс се изправи нерешително за момент. След това лудостта, която го бе обзела изчезна, той се отпусна и каза:

– Добре.

Те бяха на половината път извън звездната група.

– Как си? – попита Смит.

Чоунс се изправи в своето легло и разреши косата си.

– Предполагам, добре. Нормален отново. Колко време съм спал?

– Дванадесет часа.

– Ами ти?

– Аз дремнах за кратко.

Смит се обърна към уредите, направи няколко незначителни корекции и каза неловко:

– Знаеш ли какво точно се случи на онези планети?

– А ти? – понита го бавно Чоунс.

– Мисля, че знам.

– О? Може ли да чуя?

– И на двете планети има едно и също растение. Ще се съгласиш ли с това?

– Абсолютно съгласен съм.

– То е било пренесено по някакъв начин от едната планета на другата. И на двете места се развива идеално. Но понякога, за да запази жизнеността си, предполагам, трябва да има кръстосано опрашване, смесване на двата вида. Подобно нещо се случва често на Земята.

– Кръстосано опрашване за жизненост? Да.

– Но ние бяхме тези, които осъществиха смесването. Ние кацнахме на едната планета и дрехите ни се покриха с цветен прашец. Спомняш ли си затварянето на цветовете. Това сигурно е станало веднага, след като са отделили прашеца си и точно тогава ни караше да кихаме. Тогава кацнахме на другата планета и изтупахме цветния прашец от дрехите си. Ще започне да се развива нов хибриден вид. Ние бяхме само двойка двукраки пчели, Чоунс, които осъществиха задълженията си към цветята.

Чоунс се усмихна неуверено.

– Безславна роля, нали?

– Нямам това предвид, по дяволите. Не виждаш ли защо трябва бързо да се приберем?

– Защо?

– Защото организмите не се приспособяват към нищо. Тези растения изглежда са се приспособили към междупланетно опрашване. Ние дори бяхме възнаградени, също като пчелите. Не с нектар, а с гамови насочватели.

– Е?

– Е, не съществува междупланетно опрашване, освен, ако някой или нещо не извършва тази работа. Сега го извършихме ние, но ние сме първите човешки същества, които навлизат в тази група. Значи преди нас това нещо трябва да се е осъществявало от нечовешки същества, може би са същите нечовеци, които са пренесли самите цветове. Това означава, че някъде в тази група от планети има раса с интелект. Интелект достатъчен, че да създаде пътуването в Космоса. И Земята трябва да научи за това.

Чоунс бавно поклати глава. Смит се намръщи.

– Нещо в разсъжденията ти ми се струва неправилно?

Чоунс сложи глава между двете си ръце и погледна отчаяно.

– Нека само да кажем, че пропускат почти всичко.

– Какво съм пропуснал? – попита ядосано Смит.

– Така, както я представяш, теорията ти за кръстосаното опрашване е добра, но не си размислил върху няколко неща. Когато достигнахме тази звездна система, хиператомните ни двигатели спряха и автоматичните уреди не можаха нито да определят каква е повредата, нито да я поправят. След като кацнахме дори и не се опитахме да ги поправим. Дори забравихме за това. И когато по-късно ти ги провери, те бяха в отлично състояние, а това изобщо не ти направи впечатление и дори не ми

го спомена през следващите няколко часа. Ето и нещо друго. Колко подходящо избрахме място за кацане близо до група и на двете планети. Просто късмет? И невероятната ни увереност в доброжелателността на съществата. Ние дори не си направихме усилието да проверим атмосферите на планетите за наличието на някакви отрови, преди да излезем без предпазни костюми. А това, което най-много ме притеснява е фактът, че напълно откачих при вида на гамовите насочватели. Те са ценни, но не чак толкова ценни – а аз по принцип не се въодушевявам от възможността за бързи пари.

Смит едва се съдържаше да не го прекъсне.

– Не виждам какво общо има всичко това със случилото се.

– Кажи го, Смит. Много добре знаеш за какво става въпрос. Очевидно е, че съзнанията ни са били контролирани отвън.

Устата на Смит се изкриви и замръзна наполовина между присмех и съмнение.

– Пак ли започна с твоите глупости?

– Да. Фактите са си факти. Казах ти, че моите предчувствия може да са резултат от първична телепатия.

– И това ли е факт? Не мислете така преди няколко дни.

– Но сега мисля така. Виж, аз съм по-добър възприемател отколкото си ти, и аз бях по-силно засегнат. Сега, когато всичко свърши, аз съм по-наясно какво се е случило, защото съм възприел повече от теб. Разбираш ли?

– Не – каза рязко Смит.

– Тогава чуй по-нататък. Самият ти каза, че гамовите насочватели са нектарът, който трябваше да ни подкупи, за да опрашим растенията. Ти каза това.

– Точно така.

– Добре, тогава, откъде са се появили? Те бяха произведени на Земята. Ние дори прочетохме името на производителя и модела, които бяха написани върху тях, буква по буква. И все пак, ако никое човешко същество не е посещавало групата планети, откъде са се взели насочвателите? Тогава нито един от нас не се замисли върху това. А ти сякаш не се замисляш върху това дори и сега.

– Добре...

– Смит, какво направи с насочвателите след като се качихме на борда на кораба? Ти ги взе от мен, това си го спомням.

– Сложих ги в сейфа – оправда се Смит.

– Докосвал ли си ги оттогава?

– Не.

– А аз?

– Доколкото знам, не.

– Имаш думата ми, че не съм. Тогава нека да отворим сейфа.

Смит се запъти бавно към сейфа. Той беше нагласен към неговите пръстови отпечатащи и се отвори. Смит си мушна ръката вътре без да гледа. Изражението му се промени и със силен вик той първо извади съдържанието, а след това започна да драска по повърхността на това, което беше извадил.

Той държеше четири камъка с разнороден цвят, всеки от които представляваше грубо очертан правоъгълник.

– Използвали са собствените ни емоции, за да ни контролират – каза меко Чоунс, като че вмъквате думите една по една в упоритата глава на партньора си. – Накарали са ни да си мислим, че хинератомните ни двигатели са повредени, за да кацнем на една от планетите. Предполагам, че е било без значение на коя. Накараха ни да мислим, че имаме прецизни уреди в наши ръце, след като се приземихме на едната, така че да отидем със сигурност на другата.

– Кои са тези „те“? – изпъшка Смит. – Опашатите или змиите? Или и двете?

– Нито едните, нито другите – каза Чоунс. – Били са растенията.

– Растенията? Цветята?

– Разбира се. Ние видяхме два различни вида животни да отглеждат един и същи вид растение. Тъй като и самите ние сме животни, ние приехме, че животните са господари. Но защо трябва да предполагаме точно това? Били са растенията, за които са се грижили.

– И на Земята се отглеждат растения, Чоунс.

– Но ние ядем тези растения – отговори Чоунс.

– Може би тези същества също ядат своите растения.

– Нека кажем, че съм сигурен, че не ги ядат – отговори Чоунс. – Те ни контролират доста добре. Спомни си колко внимателен бях, когато се опитвах да намеря голо място, на което да кацнем.

– Аз не мислех, че е нужно да търсим такова място.

– Ти не управляваше кораба. Ти не представляваше опасност за тях. След това, спомни си, че ние никога не забелязахме цветния прашец, въпреки че бяхме целите покрити с него – не и докато не се озовахме благополучно на втората планета. След това ние се отърсихме от прашеца по заповед.

– Никога не съм чувал нещо по-невероятно.

– Защо да е невероятно? Ние не свързваме интелекта с растения, защото те нямат нервна система. Но тези може и да имат. Помниш ли местите пъпки по стеблата? Растенията също така са неподвижни. Но защо им трябва да са подвижни, ако имат способността да контролират съзнанията и могат да използват свободно движещи се животни. За тях се грижат, наторяват ги, напояват ги, опрашват ги и така нататък. Животните ги отглеждат с всеотдайна привързаност и са щастливи от това, защото растенията ги карат да се чувстват щастливи.

– Жал ми е за теб – каза Смит безизразно. – Ако се опиташ да разкажеш тази история на Земята, жал ми е за теб.

– Изобщо не си правя илюзии – промърмори Чоунс, – но все пак какво друго да направя освен да се опитам да предупредя Земята. Сам видя какво са сторили на животните.

– Според теб са ги направили свои роби.

– Нещо много по-лошо. Или опашатите същества, или змиевидните същества, или и двата вида, трябва да са имали толкова развита цивилизация, че дори да са осъществявали пътувания в Космоса. В противен случай растенията нямаше да ги има и на двете планети. Но след като растенията са развили способността да контролират съзнания (може би в резултат на мутация), на това бил сложен край. Животни, чието развитие е на атомно ниво, са опасни. Така че те са били накарани да забравят. Били са превърнати в това, което са сега... По дяволите, Смит, тези растения са най-опасното нещо във Вселената. Земята трябва да научи за тях, защото може и други земни хора да навлязат в тази група планети.

Смит се засмя.

– Знаеш ли, че нещо съвсем си се объркал. Ако тези растения наистина са ни контролирали, защо тогава ни оставиха да си тръгнем и така да имаме възможността да предупредим останалите?

Чоунс замълча.

– Не знам.

Доброто чувство за хумор на Смит се върна. Той каза:

– Трябва да ти кажа, че за минута наистина ме беше убедил.

Чоунс се почеса по главата. Защо ги бяха оставили да си тръгнат? И в тази връзка, защо чувстваше такава ужасна необходимост да предупреди Земята за нещо, с което земните хора не трябва да влизат в контакт може би още хилядолетия?

Той отчаяно мислеше върху това и нещо като че ли му проблесна. Опита се да го изрази с думи, но то изчезна. За момент той отчаяно

реши, че мисълта му като че ли беше изгласкана от съзнанието му. Но след това изчезна и това чувство.

Той знаеше само, че корабът трябва да продължи с пълна скорост и че те трябва да побързат.

И така, след безброй години, подходящите условия отново се появиха. Протоспорите от двата планетни вида на майчиното растение се срещнаха и се смесиха, полепвайки по дрехите, косата и кораба на новите животни. Почти веднага се образуваха хибридни спори. Самите хибридни спори, които имаха способността и потенциала да се приспособят към нова планета.

Спорите сега чакаха тихо върху кораба, който с последни усилия за контрол върху съзнанията на съществата на борда от майчиното растение, ги отнасяше с пълна скорост към един нов и зрял свят, където свободно движещите се същества ще се погрижат за техните потребности.

Спорите чакаха с търпението на растение (всепобеждаващото търпение, което животните никога не биха могли да опознаят) пристигането си в новия свят – всяка, по свой малък начин, един изследовател...

КРАЙ

© 1956 Айзък Азимов

Isaac Asimov
Each an Explorer, 1956

Източник: <http://sfbg.us>

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/1150>]